

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ АРХІТЕКТУРИ СПОРТИВНИХ СПОРУД

Анотація. У статті розглядається психофізіологічний вплив архітектури спортивних споруд на людину та пропонуються основні прийоми програмування цього впливу.

Ключові слова: психофізіологічний вплив, спортивні споруди, мотивація.

Благополуччя країни, у якій живе людина, безпосередньо й тісно пов'язане з фізичним та духовним самопочуттям кожного з нас. Здоров'я людини – це не лише запорука її власного щасливого життя, але й гарант прогресивного розвитку країни. Лише маючи гармонію у власному житті, кожен з нас зможе успішно й сумлінно працювати і побудувати світле майбутнє нашої держави.

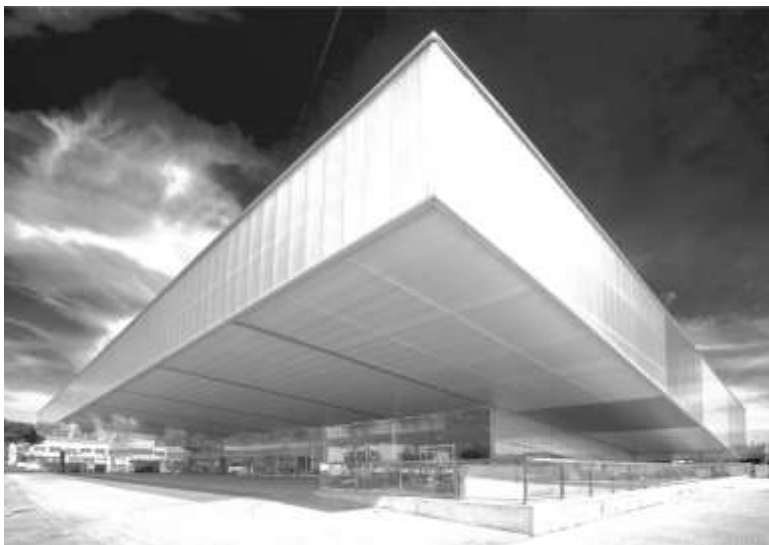
Не зважаючи на те, що більшість людей усвідомлює вагомість цього питання та необхідність спортивного, здорового способу життя, далеко не кожен може пишатися його дотриманням. Психологи вважають, що найголовніше для початку будь-якого робочого процесу – це його мотивація.

Щодо сучасних спортивних будівель та споруд – розглянемо проблему їх створення саме крізь призму психології сприйняття. Тому що, саме архітектор програмує зовнішнє і внутрішнє середовище спортивної будівлі і, таким чином, мотивує людину прийти саме сюди, саме тут займатися спортом та, за великим рахунком, жити, творити, радіти життю, покращувати свій фізичний та емоційний стан.

На базі проведеного аналізу існуючих спортивних будівель та споруд, можна виділити *основні чинники*, що впливають на сприйняття людиною архітектури спортивних споруд. Такими чинниками є: форма, простір, світло, колір, виразність та демократичність сприйняття.

Також, на базі проведеного аналізу впливу чинників на людину та її бажання заходити саме в цю будівлю, саме тут займатися своїм фізичним розвитком, можна виділити та запропонувати *основні прийоми програмування психофізіологічного впливу архітектури спортивних споруд*. Наводимо приклади із закордонного досвіду, які є найхарактернішими відповідно для кожного з прийомів.

1. Безмежний простір

(Рис.1) Спортивний центр(Polideportivo in Sa Indioetería) у Пальма-де-Майорка, Іспанія, арх. Джорді Герреро Кампо, Себастьян Есканеллаз.

Споруда створена з метою поєднання внутрішнього простору із зовнішнім, що дозволяє без візуальних бар'єрів пройти від парку до криї тераси. У спортзалі немає стандартних вікон, але фасадні різнокольорові плити виконані з полікарбонату, який пропускає сонце та повітря до спортзалу, створюючи природну вентиляцію. Свіже повітря вентилюється через внутрішні дворики, а також завдяки отворах у покрівлі.

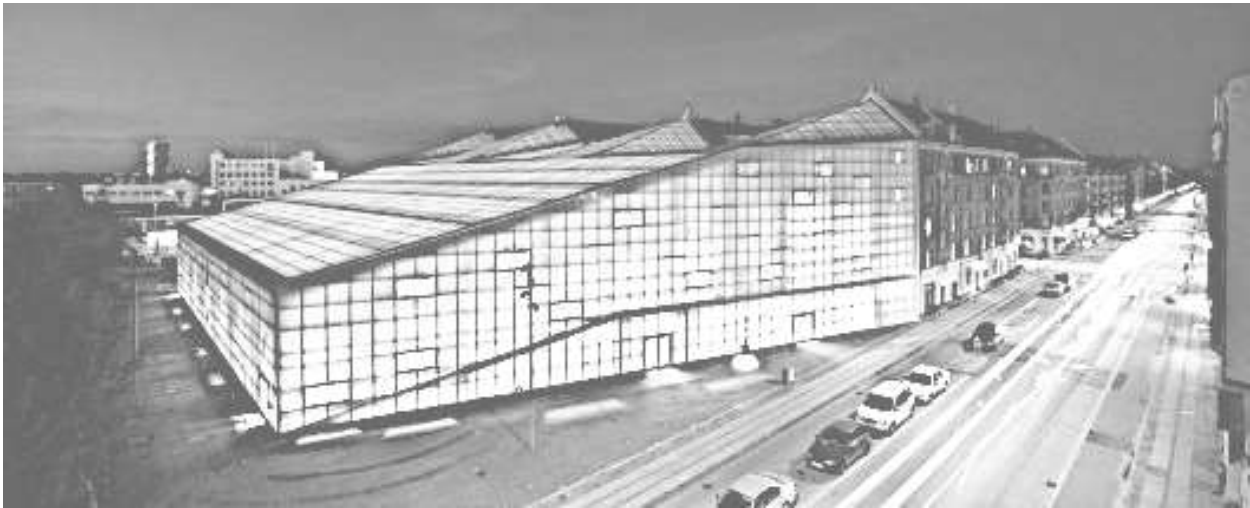
2. Психологічний вплив кольору

(Рис.2) Центр спорту та відпочинку(Sports and Leisure Center in Saint-Cloud) у Сент-Клауд, Франція, арх. Крістоф Огайон, Ніколас Зізель.

Це дуже самодостатній та мотивуючий до дій об'єкт. Найголовніша перевага цього спортивного центру – особливе використання чистої кольорової гами, відкриті до глядачів відтінки –широкі вертикальні смуги. Всередині будівлі колір повторюється з визначеним кроком. Кольорове зонування допомагає створити свій окремий внутрішній простір, що відмежовує людину від зовнішнього світу і занурює в атмосферу спорту, при цьому мотивуючи її до активних дій.

3. Мотивуюча виразність будівлі

(Рис. 3) Спортивний та культурний центр (Sports & Culture Centre / Dorte Mandrup + b&k brandlhuber & co) у Копенгагені, Германія. Проект арх.фірми NBBG.

Найбільш вираженою рисою цієї будівлі є прозора мембрана, що поєднує собою спортивну та культурну зони. Ця споруда примикає до існуючого житлового будинку. Ця прозора мембрана надає велику кількість денного світла, а вночі стає подібною до сяючого кристалу. Призначення цієї споруди – проведення різноманітних щоденних спортивних та культурних подій. Отже, ідея оформлення даного об'єкту стимулює кожного, хто проходить повз, займатися спортом.

4. Динамічна форма

(Рис. 4) Спортивна Рап-арена (NBBJ, Kentucky's Rupp Arena) у Кентукі. Проект арх.фірми NBBG (Сиетл, США).

Долішні рівні споруди одягнені у скляні оздоблення, що сягають 40 футів у висоту. Розширена головна площа, на якій розміщуються глядачі, наче огортає спортивний центр у вигляді чаші, та має панорамний вигляд на місто. Кожна

сторона комплексу має різні панорамні умови. Не зважаючи на велику протяжність арени, був досягнений ефект динаміки споруди і руху. Динамічною є не лише сама будівля, але й прилегла до неї територія. Ця споруда викликає відчуття польоту, висоти та швидкості. Цікаве оздоблення фасаду пробуджує почуття легкості та невагомості. А саме такі почуття необхідно викликати у людини, заохочуючи її до занять спортом.

5. Відповідне природі штучне освітлення.

(Рис. 5) Спортивний центр 3 в 1 (Three-In-One SportsCenter) у місті Вісп, Швейцарія, арх.бюро SaviozFabrizziArchitectes.

До складу споруди входять 3 незалежні спортивні зали. Кожна із має свої роздягальні, глядацькі галереї та вхід. Пилоподібний дах підкреслює цю особливість, розмежовуючи простір, що займає кожна зала. Оригінальне вирішення заскленої покрівлі, та стрічкове скління першого поверху надає споруді неймовірно привабливого вигляду у темний час доби. Вдень споруда підкреслює природну красу гір, що знаходяться неподалік, а також зливається з оточуючим природнім середовищем, відбиваючи зображення парку на своєму фасаді. Завдяки успішному освітленню, це архітектурне творіння сприймається як гармонійно вписаний об'єкт, але й викликає прагнення до чогось вищого, стимулює до розвитку.

них

6. Демократичний вигляд будівлі

(Рис. 6) Будівля для занять спортом (SportsFacility / Batlle i RoigArquitectes) у Барселоні, Іспанія, арх. ЕнрікБатлей, Джон Ройг.

Спортивний комплекс розташований в центрі міста і розрахований на велику кількість людей. Демократичний вигляд будівлі та наближеність її до оточуючого середовища, створюють відчуття комфорту та природності. Наближеність споруди до парку та спортивної площі навулиці, спонукало архітекторів до скління на першому поверсі та саме такому вирішенню фасадів. Зовні будівля функціонує як корпус парку. І, нарешті, рішення дерев'яного фасаду прийнято для захисту від сонця, а також – це крок наближення споруди до парку, природи та вулиці.

7. Наявність паттернів – об'єкт для спорту.

Характерною особливістю сприйняття є його здібність до впізнання знайомих об'єктів-паттернів сенсорної інформації. Завдяки цій здібності, перехожий, коли бачить будівлю, повинен відразу зрозуміти – це будинок для спорту, тобто зовні споруди повинні бути семантичні вказівки.*Кристалоподібний спортивний комплекс у Китаї, місті Шенчжень. Арх. Геркан Марг і Ко.* Вода та рослинність навколо спортивних “островів” символізують рух та розвиток, в той час

як кристалічна форма об'єктів асоціюється зі скелями та камінням, що викликає почуття стабільності, впевненості, сили.

Література

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Арнхейм Р.; пер. с англ. – М.: Архитектура-С, 2007. – 392 с.
2. Солсо Р. Когнитивная психология / Р. Солсо. — 6-е изд. — СПб.: Питер, 2006. — 589 с: ил. — (Серия «Мастера психологии»).
3. Аристова Л.В. Физкультурно-спортивные сооружения./Аристова Л.В.– М.: "СпортАкадемПресс", 1999. - 536 с. ил.
4. <http://www.archdaily.com/category/sports-architecture/>
5. <http://www.arhinovosti.ru/category/zdaniya-po-kategoriyam/sportivnye-sooruzheniya/>

Аннотация: Рассмотрено психофизиологическое влияние архитектуры спортивных зданий на человека и предложены основные приемы программирования этого влияния.

Ключевые слова: психофизиологическое влияние, спортивные сооружения, мотивация.

Abstract. Considered the physio- and psychological influence of sports architecture on human and proposed basic programming techniques of this influence.

Key words: the physio- and psychological influence, sports buildings, motivation.